

(یک قطعه مثنوی از آثار سرحدی)

نر دیکی قهقرخ کوهی است معروف به «چفت» و قله ایست
مشهور به «کمانه» روزی «سرحدی» برای تفریح و گردش از
مقدم ارجمند خویش آنکوه را سربلند ساخته و شکفتی های طبیعت
و عجایب خلقت کوه و دوره و سبزه و چشم و گل را بزبان طبیعت
اینگونه شرح داده است .

« مثنوی »

شد جانب کوهسار و صحراء
بر دامن کوهی آرمیدم
آن وی بسیهر میتوان رفت
سقف است و سپهرش آستانه
چون بر دل ریش باراندوه
چون پشت من از گرانی غم
پشت فاکش بود نشانه
وانگاه خورد باوج افلاک
هر گود چو گنبد کبود است
از هر سنگش جهان بتنک است
بر سینه باع خلد خاراست
خجلت ده آب سبیل است
در نعمه و شور همچو مستان

روزی دل داغدار شیدا
از خلق چو دام و ددرمیدم
کوهی است بلند نام او «چفت»
کوه دگری که شد کمانه
کوهی است نهاده بر سر کوه
پشت فلك از گرانیش خم
تیری که جهد از آن کمانه
گبرد دو کمانه بر دل خاک
در هر تل او هزار گود است «۱»
در هر دره اش هزار سنگ است
از «گل دره» «اش که لاله زار است
آش که بر هروان سبیل است
بر شاخ گلش هزار دستان

۱) بوته خار ۲) دره ایست

بر بیچ خم آمد و نگونسار
دشوار بود عبور سالک
راه نظر نظراره کی بست
بر راه فتد ز بایه آن
تحصیل گند عصای بادام
کورانه خورد سرشن بدیوار
وانگاهه ز صنم حق تعالی
تا صبح رسد بجای اول
تا هست فلك مدارش این است
با گنبه چرخ در نوره است
بی راهبر و دلیل و آگاه
راه نظر از بیش بریده
بایست بسر شدن در این راه
و آنگاهه ز بای آن گذشتن
گوئی که زرحمت است میزاب
خونین گفنان لاله غلطان
کافتا ده در آن میان چو گوئی
زانرو شده رنک چرخ نیلی
جشن سده شد زمانه افروز
یکسوی نسیم روح پرور

راهش به مثل چو طره یار
از ضيق معابر و مسالك
بس داده درختها بهم دست
هر صبحدم آفتاب تابان
اول چو براه بن نهد گام
وز سختی کوه و سنك بسيار
چون چاشت شود رسد بالا
زانسوی گند هوای اسفل
حاصل گه هميشه کارش اين است
يلک بشته او گه جالکر داست^(۱)
در راهبرش نبرد کس راه
نظاره رهی چو او نديده
مسانند راه قساع فی الله
اول باید ز جان گذشتن
از ریزش قطره های ریز آب^(۲)
افتاده بشته شهیدان^(۳)

از سنك سفید^(۴) او چه گوئی
گوئی بغلک زده است سیلی
بنجاهه گذشت چون ز نوروز
از یکطرف ابر سایه گستر

* اسم بشته است «۲» ظاهر آچشمها است «۳» بشته است «۴» قله است

وز آب بیای سبزه زنجیر
لک لک شده کوه و دشت و صحراء
طوطی شده همدم حواصل
دامان که و فضای دره
کوه و دره وادی و بیابان
آنان شده موسیند و این طور
در هر کاری همه توانا
هستند ز هر کمال بهتر

شد سبزه بوستان جهانگیر
از برف که مانده است بر جا
وز سبزه و برف در مقابل
بر گشته ز بانک میش و بره
قهفرخیان که هست از ایشان
زانان شده این دیار معمور
فرخ رخ و نیک بخت و دانا
از چار معالیات سراسر

«سرحدی»

«یادگار پدران — میراث نیاکان در ایران»

«مخصوصاً شهر اصفهان»

نیاکان بزرگ سرافراز ما برای آسایش فرزندان کوچک دست
و با شکسته خویش در تمام ایران مخصوصاً شهر کهن سال اصفهان
یادگار و میرانی باقی گذارد و بجهان باقی شناخته اند :
آیا آن یادگار چیست و آن میراث کدام است ؟

یادگار پدران عمارت عالیه و قصور متعالیه و مدارس و مساجد
و کاروانسراها و پلهای بزرگ کوههای ییکر و آهینه بی بوده که برای
آسانی زندگانی و آسایش عمومی و تسهیل عبور و مرور و تحصیل
علوم و ترویج و تعظیم شعائر مذهبی تا چندی پیش یعنی یک گذشته خیلی
نژدیک از شدت استیحکام بمرور و دهور زمان خرابی در آنها رخنه
نکرده و بهر بیشتره بربان بی زبانی میگفتند که ما قصور عالیه ایران